

אוניברסיטת בר אילן
המחלקה לתרגום וחקר התרגום

הצעת מחקר לעבודה שוות ערך לתזה

פישוט קולי סימולטני לאנשים עם מוגבלות קוגניטיבית כתרגום תוך-לשוני
Simultaneous Language Simplification for People with Intellectual Disabilities as
Intralingual Translation

המנחות :
ד"ר הילה קרס
פרופ' שירה ילון-חיימוביץ

יהודית רובנובסקי-פז 034439711

תאריך לועזי

תאריך עברי

תוכן העניינים

1.....	1. נושא המחקר ומטרתו.....	1
1.....	2. סקירת ספרות.....	1
2.....	2.1 תרגום תוך- לשוני.....	2
3.....	2.2 תרגום סימולטני.....	3
5.....	2.3 הנגשה קוגניטיבית ופישוט לשוני.....	5
6.....	2.3.1 פישוט קולי סימולטני.....	6
7.....	2.3.2 פישוט קולי סימולטני של מהדורת החדשות המרכזית בתקופת הקורונה.....	7
8.....	3. השערות המחקר.....	8
8.....	4. מתודולוגיה.....	8
9.....	4.1 מגבלות המחקר.....	9
9.....	5. תוצאות מקדימות.....	9
9.....	6. תרומתו של המחקר.....	9
11.....	7. ביבליוגרפיה.....	11

1. נושא המחקר ומטרותו

בחקר התרגום מבחינים בין תרגום בין-לשוני (משפה אחת לאחרת) לבין תרגום תוך-לשוני (מרובד אחד לרובד שונה בתוך אותה שפה) (Askehave & Zethsen, 2002; Halverson, 2000;) (Jakobson, 1959/2000; Karas 2016; Zethsen, 2009, 2018). אחת הסיבות לביצוע תרגום תוך-לשוני היא על מנת לפשט טקסט מקצועי מורכב עבור קוראים שאינם יכולים להבינו מחמת פערי ידע או תרבות (Zethsen, 2009). מקרה פרטי של תרגום תוך-לשוני מסוג זה הוא הנגשה של מידע עבור אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית.

לאחר עיסוק רב-שנים בהנגשה של חומרים כתובים כגון מסמכים וטפסים, החל בשנת 2015 המכון הישראלי להנגשה קוגניטיבית לבצע הנגשה ייחודית מסוגה בעולם של מידע הנמסר באופנות קולית. ההנגשה הקולית מכונה פישוט קולי סימולטני (או בקצרה "פישוט סימולטני"), ועיקרה תרגום בעל-פה בזמן אמת מעברית מקצועית או מורכבת, לעברית פשוטה. בתחילה ביצעו את הפישוט הסימולטני שלוש מומחיות להנגשה קוגניטיבית שאין להן הכשרה מקצועית בתרגום. מפשטות אלו זיהו את הדמיון בין תחום הפישוט לתחום המתורגמות הסימולטנית הבין-לשונית (משפה דבורה אחת לאחרת) וכך נוצר בשטח חיבור בין עולם הנגישות לעולם התרגום.¹ החל משנת 2016 מבצעות מספר מתורגמות סימולטניות מקצועיות שקיבלו הכשרה מטעם המכון הישראלי להנגשה קוגניטיבית פישוט סימולטני במסגרת המכון.

מהשטח עולה כי על אף הדמיון הרב שבין שני התחומים, קיימים ביניהם גם הבדלים מהותיים – ואף סתירות, כגון הדרישה להשמיט מידע במסגרת הפישוט שמנוגדת לעקרון שמירה על שלמות המידע במתורגמות. – הבדלים אלה מציבים בפני מתורגמות סימולטניות² אתגרים רבים ומדגישים את הצורך בהכשרה ייעודית עבור אלה מהן המעוניינות להתמחות גם בפישוט קולי.

מטרות המחקר – לבחון, ככל הידוע לראשונה, את עבודת הפישוט הקולי הסימולטני מזווית הראיה של חקר התרגום. המחקר יציג את הדרישות המקצועיות והסטנדרטים המצופים בפישוט הסימולטני ובתרגום הסימולטני הבין-לשוני ויעמוד על קווי הדמיון והשוני ביניהם, מבחינת אופן הביצוע, המיומנויות המקצועיות והתכונות האישיות הנדרשות מהעוסקות בו, וכן מבחינת התוצר הנדרש. המחקר יבדוק האם מתורגמות סימולטניות מנוסות נתקלות בקשיים בשל התנגשויות של ציפיות ודרישות בבואן לבצע פישוט קולי סימולטני. אם כן, קשיים אלו ימופו ויודגמו במחקר.

2. סקירת ספרות

בנושא המחקר הנוכחי מצטלבים שני שדות מחקר מתחומים שונים. שדה המחקר הראשון הוא חקר התרגום, בדגש על התרגום התוך-לשוני והתרגום הסימולטני. שדה המחקר השני הוא תחום ההנגשה, וספציפית ההנגשה הקוגניטיבית.

¹ שי ילון-חיימוביץ, קומוניקציה אישית, 23 ביולי, 2019.

² נכון לזמן כתיבת עבודה זו, כל העוסקות בתחום הפישוט הקולי בארץ ורוב מוחלט מהעוסקות בתחום התרגום הסימולטני הן נשים. לאורך עבודה זו בחרתי לנקוט לשון נקבה במקום זכר בתפקיד סתמי בהקשר הישראלי, על מנת לייצג נכונה את העוסקות בשני התחומים.

2.1 תרגום תוך-לשוני

המחקר יוצא מנקודת הנחה שבמסגרת הפישוט הקולי מתבצע תהליך של תרגום בעל-פה בתוך אותה שפה: מעברית מקצועית או מורכבת, לעברית פשוטה. על פי יאקובסון (Jakobson, 1959/2000), קיימות שלוש דרכים לפרש סימן מילולי: תרגומו לסימנים אחרים באותה שפה (תרגום תוך-לשוני), תרגומו לשפה אחרת (תרגום בין-לשוני, או "תרגום פרופר"), או תרגומו למערכת סימנים לא מילוליים (תרגום בין-סמיוטי). התרגום התוך-לשוני מתבצע באמצעות שימוש במילים נרדפות או בפרפרזות, וקרוי, אצל יאקובסון, "rewording", או ניסוח-מחדש.

גם זתיסן (Zethsen, 2009) רואה את מושג ה-rewording של יאקובסון כמתייחס לפרקטיקת התרגום התוך-לשוני. בנוסף, היא מתבססת על תיאוריית הפרוטוטיפ של רוש (Rosche, 1973), אצל זתיסן (Zethsen, 2009) ועל תיאוריית הדמיון המשפחתי של ויטגנשטיין (Wittgenstein, 1953/1958, אצל Zethsen, 2009) וטוענת כי המאפיינים המשותפים הרבים שחולק התרגום התוך-לשוני עם התרגום הבין-לשוני, מצדיקים התייחסות לשניהם כאל "תרגום". מטבעה, הגדרה זו היא גמישה ופתוחה יחסית, ומאפשרת קיבוץ של מגוון תופעות טקסטואליות תחת ההגדרה "תרגום תוך-לשוני". כלי הפרוטוטיפ משמש גם את הלברסון (Halverson, 2000) למיפוי הגבולות של קטגוריית ה"תרגום" ומכליל בקטגוריה זו את התרגום התוך-לשוני.

נוסף על חלוקתו של יאקובסון ותיאוריית הפרוטוטיפ, קרס (Karas, 2016) מציבה את התרגום התוך-לשוני במסגרת התיאורטית של חקר התרגום בדרך שלישית, על בסיס הגדרתו של טורי (Toury, 1995) את ה"תרגום-לכאורה" (assumed translation). ההגדרה כוללת שני תנאים: שהטקסט המתורגם יתפס כתרגום בתרבות היעד ושתהיה בו מעורבות של שתי שפות, שתי תרבויות, או "שני גופי ידע", בניסוחה של קרס, בתהליך. כמו כן כוללת הגדרתו של טורי שלוש הנחות: קיומו של טקסט מקור, קיומו של תהליך שהוביל מהמקור לתרגום, וקיומו של יחס או קשר בין טקסט המקור לטקסט התרגום. מבחינת טורי, השאלה אם טקסט כלשהו הוא תרגום או לא, נענית, אם כן, מזווית הראיה של תרבות היעד. אחת השאלות הקובעות את יחסה של תרבות כלפי סוג זה של תרגום, על פי קרס, היא שאלת תפיסת המובנות (intelligibility), כלומר המידה שבה דוברים סבורים שטקסט המקור יכול להיות מובן לקורא היעד, ללא תיווכו של התרגום התוך-לשוני.

כפי שמצינות וויאט ואחרות (Whyatt et al., 2016), תרגום תוך-לשוני או פרפרזה, הוא אמנם התבטאות פחות פרוטוטיפית של תרגום, אך כמו תרגום בין-לשוני, מדובר בפעילות של "תיווך לשוני" שמטרתה זהה לזו של התרגום הבין-לשוני, קרי, "להקל על תקשורת באמצעות הסרת החסמים המונעים הבנה של טקסטים" (עמ' 117, תרגום שלי). גם התהליכים המחשבתיים והמאמץ הקוגניטיבי אשר נדרשים לביצוע שתי המשימות דומים בחלקם ומצביעים על כך כי המתרגמים אשר השתתפו במחקרן של וויאט ואחרות יישמו את הרגליהם המקצועיים מתחום התרגום גם במשימת הפרפרזה שהתבקשו לבצע.

זתיסן מסבירה את הצורך בביצועו של תרגום תוך-לשוני באמצעות ארבעה פערים אפשריים, ולעיתים חופפים, בין קהלי היעד של המקור והתרגום:

1. פערי ידע: למשל במקרה של טקסט שנכתב במקור לאנשי מקצוע ומיועד לאחר מכן לאנשים שאינם בקיאים בתחום.

2. פערי זמן: כאשר טקסט המקור נכתב בעבר, בשפה שהשתנתה מאז ואיננה מובנת יותר לקוראים מתקופה מאוחרת יותר, למשל במקרה של תרגומים חדשים של ספרות קלאסית או לאחר רפורמה בשפה.

3. פערי תרבות או אידאולוגיה: בין דתות, אזורים גאוגרפיים וכדומה.

4. פערים באורך הטקסט: למשל תמצות לצורכי תקציר, כתוביות או דיווח חדשות.

לבסוף, מתייחסת זתיסן לשאלה מי מתאים לבצע את מטלת התרגום התוך-לשוני ומציעה כי "מתרגמים הם בעלי כשירות מצוינת לביצוע סוג זה של תרגום תוך-לשוני הודות לדמיון הרב [שלו] לתרגום בין-לשוני" (עמ' 809-808, תרגום שלי).

אף שמדובר בתחום צעיר יחסית בחקר התרגום, בשני העשורים האחרונים הצטברו מחקרים לא מעטים הבוחנים תופעות טקסטואליות שונות תחת ההגדרה "תרגום תוך-לשוני", בהתאם לארבעת הפערים שמציעה זתיסן. מקרים של תרגום תוך-לשוני בשל פערי ידע מיוצגים במחקרים העוסקים בצורך לפשט טקסטים רפואיים שנכתבו בידי אנשי מקצוע עבור אנשי מקצוע ולהתאימם לקהל יעד של משתמשים שאינם בקיאים בתחום (Askehave & Zethsen, 2002; Hill-Madsen, 2015; Muñoz-Miquel, 2012; Zethsen, 2018). מקרים של תרגום תוך-לשוני בין שכבות היסטוריות שונות בשפה נידונים לדוגמא אצל קרס (Karas, 2016), העוסקת בתרגום מצרפתית עתיקה לצרפתית של ימי הביניים ולצרפתית מודרנית וכן בתרגום התנ"ך לעברית מודרנית ואצל זתיסן (Zethsen, 2009), שבוחנת תרגומים מתקופות שונות של התנ"ך לדנית. לפערי הזמן מצטרפים פערי תרבות ואידאולוגיה בעבודותיהם של ברק אלבכטן (Berk, 2013), העוסקת בעדכוני טקסטים בהתאם לרפורמת השפה הטורקית בשנת 1928; מוריני (Morini, 2014) אשר מתבונן בהתאמות שבוצעו במחזותיו של שייקספיר על מנת שיתאימו לערכיה של תקופת הרסטורציה; ברמס (Brams, 2018) העומדת על ההבדלים התרבותיים ויחסי הכוחות שהובילו לתרגום תוך-לשוני בין ההולנדית המדוברת בהולנד לזו המדוברת בבליה; רוסה (Assis Rosa, 2008) הבוחנת כיצד טקסטים מוזיאוניים שנכתבו בתקופת הדיקטטורה בפורטוגל נוסחו מחדש לאחר נפילת המשטר; ופילייר (Pillière, 2010) המציגה את הנוהג "לשכתב" ספרים שנכתבו באנגלית בריטית לאנגלית שתתאים יותר לשוק הצפון-אמריקני.

מוסופ (Mossop, 2016) מתנגד להגדרה רחבה זו של תרגום תוך-לשוני. בעיניו, בעוד תרגום בין דיאלקטים או שכבות היסטוריות ראוי להתכנות תרגום, הרי שניסוח מחדש ופישוט של טקסטים לצורך שיפור הקריאות והמובנות שלהם, ראויים יותר לשם "עריכה", משום שמטרתם שונה (להסביר ולא ליצור טקסט אקוויולנטי) והם מתבצעים בצורת עבודה שונה. אולם לדברי זתיסן (Zethsen, 2009), יצירת הבנה היא-היא המטרה המרכזית הן בתרגום תוך-לשוני, הן בתרגום בין-לשוני.

2.2 תרגום סימולטני

תרגום בעל-פה (המכונה גם מתורגמות) מתבצע בשתי דרכים עיקריות: תרגום עוקב, שבו הדובר בשפת המקור עוצר לאחר שהוא אומר משפט או משפטים אחדים ומאפשר למתורגמן הניצב לצדו לתרגם בקולו את דבריו לשפת היעד, ותרגום סימולטני (בו-זמני) שבו המתורגמן משמיע את התרגום לשפת היעד במקביל לדובר בשפת המקור, בלי לקטוע אותו לצורך התרגום. בתרגום סימולטני לרוב נעשה שימוש בצידוד שידור כך שהזקוקים לו יכולים להאזין לתרגום באוזניות

אישיות או בערוץ שידור ייעודי. שלזינגר מגדירה את התרגום הסימולטני כסוג של תהליך עיבוד בין-לשוני שבו הקלט והפלט שניהם מילוליים (Shlesinger, 1998).

בשני המקרים, מתאפיין התרגום בעל-פה במיידיותו ובארעיותו: המקור מוצג פעם אחת בלבד, ללא אפשרות להשמעה חוזרת והתרגום מופק תחת לחץ³, כמעט ללא אפשרות לבקרה או תיקון (Pöchhacker, 2004). המתורגמן מקבל מידע שאותו עליו ראשית לפענח בשפת המקור, לאחר מכן לפרק ולעבד ולבסוף לנסח ולהפיק מיידית בשפת היעד. כל זאת, במקביל לזכירת המבעים החדשים שהדובר ממשיך לבטא בשפת המקור (Gambier et al. (Eds.), 1997). בהתאם, תורת התרגום הסימולטני (Lederer, 1981; Seleskovitch, 1975/2002, 1978/1998) רואה את התרגום הסימולטני כתהליך שאינו עוסק אך ורק בהעברה משפה לשפה, אלא כתהליך כפול משפת המקור למשמעותו ומשמעותו לשפת היעד.

ובר (Weber, 1984) מונה מגוון מיומנויות הנדרשות ממתורגמן, וביניהן: אינטליגנציה גבוהה, שליטה טובה בשפות זרות, יכולת לסכם ולנסח במילים אחרות, זמן תגובה מהיר, זיכרון טוב, קול נעים, נינוחות וקור רוח בזמן הצגה מול קהל.

קביעת סטנדרטים מקצועיים לביצוע תרגום סימולטני איכותי או מלכתחילה הגדרתו של "תרגום סימולטני טוב" הן משימות לא פשוטות שהעסיקו חוקרים רבים במהלך השנים (Bühler, 1986; Dufrou, 2007; Garzone, 2002; Gile, 1990; Kopczynski, 1994; Kurz, 1993; Mazza, 2001; Shlesinger, 1997, 1998; Pöchhacker, 2001; Pöchhacker & Shlesinger (Eds.), 2002). לדברי ואדנשו (Wadensjö, 1998), אין כלל קריטריונים מוחלטים להגדרתו של תרגום "טוב", וכל פעילות תרגום, על המטרה המייחדת אותה, מציבה בפני המתורגמן דרישות אחרות. כך, תרגום סימולטני המתבצע בוועידה, מציב בפני המתורגמן דרישות ואתגרים שונים במקצת מתרגום סימולטני המתבצע בבית המשפט או במהלך שידור טלוויזיה או רדיו. בנוסף, מודגש בספרות כי איכות התרגום אינה מושג העומד בפני עצמו, אלא תלויה במטרתה של פעולת התרגום, במשתתפים בשיח ובזהותו של מי שעוסק בהערכתה (Bühler, 1986; Gile, 2009; Pöchhacker, 2001), כלומר קהל היעד של התרגום (המאזינים), הלקוח מזמין התרגום, העוסקים בהכשרת מתורגמנים או המתורגמנים עצמם.

הראשונה להגדיר מערכת של קריטריונים להערכת תרגום סימולטני וכפועל יוצא – סטנדרטים מקצועיים שמצופה ממתורגמנים סימולטניים לעמוד בהם – היא בוהלר (Bühler, 1986). במחקר שביצעה בשיתוף פעולה עם AICC, הארגון הבין-לאומי למתורגמני ועידות, היא ביקשה מ-47 מתורגמנים מקצועיים חברי AICC, ובהם שישה נציגי ועדת הקבלה של מועמדים חדשים לארגון (CACL) לדרג קריטריונים שונים באיכות תרגום סימולטני על פי דרגת החשיבות שהם מייחסים להם בבואם לתמוך בהצטרפותם של מתורגמנים חדשים לארגון⁴. הקריטריונים (15 במספר) סווגו לשתי קטגוריות: לשוניים וחוף-לשוניים. עם הנושאים הלשוניים נמנו, על פי סדר החשיבות שייחסו להם הנשאלים: שמירה על המסר המקורי, שמירה על הגיון פנימי של מבעים, שלמות

³ על השפעתו של הלחץ על מתורגמנים סימולטניים, בייחוד באירועים בפרופיל גבוה, מרחיבים Kurz, 2001; Pöchhacker, 2011.

⁴ על מנת להתקבל כחבר ב-AICC על המועמד או המועמדת לאתר לפחות שלושה מתורגמנים מקצועיים מקרב חברי AICC אשר יתמכו במועמדותם ולהשלים 150 ימי עבודה בכל צמד שפות שבו הם מתמחים. על הממליצים להאזין למועמדים במצבי עבודה אמיתיים ולהצהיר שעבודתם ראויה ועומדת בסטנדרטים המקצועיים של הארגון. הפניות וההמלצות נבחנות בוועדת קבלה (CACL).

המסר, שימוש בדקדוק תקין, שימוש בסגנון הולם, שימוש במינוח נכון מקצועית, מבטא ילידי. עם הנושאים החוץ-לשוניים נמנו: הגשה רציפה וקולחת, קול נעים, הופעה נעימה, נינוחות וקור רוח בזמן הצגה מול קהל, אמינות, סיבולת, הכנה יסודית של מסמכי הכנס ויכולת לעבוד בצוות. חשיבותם של הקריטריונים שהגדירה בוהלר למתורגמני ועידות נבחנה שוב בתוצאות דומות במדגמים גדולים והולכים ברחבי העולם (Altman, 1990; Chiaro & Nocella, 2004; Zwischenberger, 2010).

סטנדרטים דומים לאיכות תרגום סימולטני הוגדרו גם בידי חוקרים נוספים (Gile, 2009; Grbić, 2008; Kopczynski, 1994; Wang, 2012). כמו כן נידון בספרות האופן שבו סטנדרטים אלו באים לידי ביטוי בתגובה לאילוצים הייחודיים במתורגמנות למדיה, כלומר תרגום סימולטני המתבצע בשידורי רדיו או טלוויזיה (Bros-Brann, 1993; Darwish, 2006; Kurz, 2001; Mack, 2001; Pöchhacker, 2011; Steiner, 1998; Tsuruta, 2011; Viaggio, 2001). סטנדרטים מקצועיים אלו נלמדים בהבדלים קלים בתוכניות הכשרה⁵ למתורגמנים ברחבי העולם (Gile, 2009; Mikhaylova & Fomin, 2017; Seleskovitch, 1978/1998), ומובהרים למתורגמנים מתחילים במסמכי הדרכה מטעם איגודים מקצועיים⁶ וארגונים המעסיקים אותם.

2.3 הנגשה קוגניטיבית ופישוט לשוני

על פי האמנה בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות אשר אומצה באו"ם בשנת 2006 ואושררה בישראל בשנת 2018 יש "להבטיח לאנשים עם מוגבלויות גישה לסביבה הפיזית, לתחבורה, למידע ולתקשורת" (עמ' 11). בישראל, עוגנה זכותם של אנשים עם מוגבלות להשתתף באופן שוויוני ופעיל בחברה בכל תחומי החיים, בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות התשנ"ח-1998 ובהמשך בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות) תשע"ג-2013. בתחילה יושם רעיון הנגישות בעיקר לאנשים עם מוגבלויות פיזיות וחושיות, וכלל פתרונות הנגשה כגון רמפות לכיסאות גלגלים או שילוט ברייל לעיוורים. אולם בעקבות תיקון מס' 2 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות המגדיר נגישות כ"אפשרות הגעה למקום, תנועה והתמצאות בו, שימוש והנאה משירות, קבלת מידע הניתן או המופק במסגרת מקום או שירות או בקשר אליהם, שימוש במתקניהם והשתתפות בתוכניות ובפעילויות המתקיימות בהם" החל מושם דגש בעולם הנגישות גם על מה שמכנות ילון-חיימוביץ ואחרות (Yalon-Chamovitz et al., 2015) "רמפה קוגניטיבית" או "הנגשה קוגניטיבית". קרי, "הנגשה של מידע, תהליכים וסביבות לצורכיהם של אנשים עם מיומנויות קוגניטיביות שונות" (עמ' 455). בהגדרה "מוגבלות קוגניטיבית" נכללים "אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, אנשים עם אוטיזם, אנשים עם פגיעות ראש, דמנציה, לקויות למידה ואנשים המתמודדים עם מגבלה נפשית אשר המשותף להן הוא הפגיעה ביכולות לבצע תהליכי חשיבה (קושי בהבנת הוראות, בזיכרון, בהפשטה, בהסמלה, בתהליכים המערבים יכולת כמותית, בקריאה וכתובה). קשיים אלה משפיעים על יכולתם של האנשים הללו לתפקד באופן עצמאי בחיי היומיום" (המכון הישראלי להנגשה קוגניטיבית, ח"ת).

⁵ יש לסייג כי תרגום בעל-פה הוא תחום חצי-מקצועי ויש בישראל וגם בעולם מי שעוסקים ועוסקות בו ללא הכשרה מסודרת. בעבודה זו, ידונו הסטנדרטים המקצועיים בתחום כפי שהוגדרו בארגון המקצועי העיקרי בתחום, האיגוד הבין-לאומי למתורגמני ועידות, A.I.C. כל המתורגמנות המוזכרות בעבודה זו הן מתורגמנות מקצועיות חברות A.I.C שקיבלו הכשרה בתחום.
⁶ לדוגמא, A.I.C, 1999/2016.

החסמים העיקריים העומדים בפני אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית בדרכם לקבלת מידע ולהבנתו הם :

1. מורכבות : אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית מתקשים בהבנת תהליכים מרובי-שלבים המבוססים על טיעונים מסובכים או כאלו המצריכים יכולות גבוהות בתחום פתרון בעיות או הסקת מסקנות. כמו כן, הם מתקשים בהבנת מידע שמנוסח באופן מורכב מבחינה תחבירית (עוזיאל-קרל ואחרים, 2011 ; עלם, 2011).
2. קצב : אנשים עם מוגבלות קוגניטיביות זקוקים לזמן עיבוד מידע ארוך יותר מאשר אנשים ללא מוגבלות (Kail, 2000).
3. אוריינות : רבים מקרב האנשים עם מוגבלויות קוגניטיביות מתקשים בקריאה ובכתיבה, ולכן מידע המוצג באופן כתוב פחות נגיש להם (Yalon-Chamovitz, 2009 ; עוזיאל-קרל ואחרים, 2011).

לצורך הנגשה קוגניטיבית של מידע, מתבצעת ראשית בחירה באופנות מסירת המידע המתאימה לאוכלוסיית היעד (כתובה או דבורה) ובאמצעים המתאימים למסירת המידע (חזותיים, קוליים או מישושיים). לאחר מכן מתבצע שלב הפישוט הלשוני, הכולל גיבוש המסרים העיקריים בטקסט, ארגונם לפי סדר ההתרחשות והחשיבות, התאמת מבנה המשפט ואוצר המילים לאוכלוסיית היעד וייצוג גרפי מתאים. כמו תרגום בין-לשוני, הפישוט הלשוני יכול להתבצע הן עבור מידע כתוב, הן עבור מידע הנמסר בעל-פה. כאשר הוא מתבצע בעל-פה, הוא מכונה "פישוט קולי" וכולל גם את הגשת המידע בהגייה ואינטונציה ברורות במיוחד ובקצב איטי יותר, המתאים למהירות העיבוד של אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית.

כפי שמציינים קרמן ואחרים, "השימוש בשפה פשוטה המתאימה לבוגרים עם מוגבלות קוגניטיבית אינו אינטואיטיבי, וכמו כל תרגום, עליו להתבצע בהתאם לכללים ולפרוטוקולים ברורים" (Karreman et al., 2007 אצל Yalon-Chamovitz, 2009, עמ' 395, תרגום שלי). בשנת 2011 פרסם משרד הרווחה והשירותים החברתיים חוברת הנחיות העוסקת בהנגשה קוגניטיבית עבור אנשים עם מוגבלות שכלית, אשר מפרטת את דרכי הפעולה הנכונות בביצוע הנגשה קוגניטיבית בעברית, וביניהן : מיון המידע, השמטת פרטים מיותרים והעברת הרעיונות העיקריים בלבד ; שימוש במילים מוכרות ושכיחות גם אם אינן תקינות או מדויקות ; הימנעות מניבים, פתגמים ומטבעות לשון ; בניית משפטים קצרים ופשוטים בצורת הפעיל במקום הסביל והימנעות ממשפטי שיעבוד ותנאי ; שימוש בפעלים על פני שמות פעולה ; דיבור בקצב איטי ורציף, ללא משיכת הברות או הפסקות באמצע משפט והגייה ברורה (עוזיאל ואחרים, 2011).

2.3.1 פישוט קולי סימולטני

פישוט קולי, כאמור, הוא פישוט לשוני אשר מתבצע באופנות קולית. הוא יכול להתבצע מראש ולהיות זמין באמצעות הקלטה, או להתבצע רק ברגע שנדרש (פישוט קולי סימולטני) כמו התרגום הסימולטני הבין-לשוני, הפישוט הקולי הסימולטני הנידון בעבודה זו מתבצע מילולית בזמן אמת, במקביל לדובר שמדבר בשפה מורכבת או מקצועית, למשל בכנס או בשידור חדשות. המתורגמת או המפשטת מקבלות מידע שאותו עליהן לפענח ולעבד ולבסוף להפיק מיידית בשפה פשוטה, תוך ארגון המסר ובנייתו כנדרש. מאזינים עם מוגבלות קוגניטיבית יכולים לשמוע את הפישוט הקולי באמצעות אוזניות או בערוץ שידור נפרד, כמו במקרה של שידורי החדשות.

בשנת 2015 בוצע לראשונה בעולם פישוט לשוני קולי סימולטני עבור אנשים עם מוגבלויות שונות, ובכללן אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית, במסגרת הכינוס הבין-לאומי השישי של בית איזי שפירא בתחום המוגבלויות, "אחדות ושונות – הלכה למעשה". החל משנת 2016, מתבצע פישוט לשוני סימולטני בכל הוועידות הנערכות בעמותת "נגישות ישראל". בשנת 2019 בוצע לראשונה פישוט קולי במהלך משדר הבחירות המרכזי של תאגיד השידור הישראלי "כאן11" וכן פישוט קולי במהלך משדרי חצי גמר וגמר תחרות האירוויזיון באותו ערוץ. בשנים 2020 ו-2021 בוצע שוב פישוט קולי במשדרי הבחירות המרכזיים. בשיאו של משבר הקורונה (מרץ-אפריל 2020), שודרה מהדורת החדשות המרכזית של תאגיד השידור "כאן11" בפישוט קולי סימולטני מדי ערב במשך 30 ימים. שידורים אלו הם שימשו בעבודה הנוכחית להדגמת עבודת הפישוט הקולי.

כבר מהאירוע הראשון שבו בוצע, בלטו לעוסקות בתחום הפישוט הסימולטני קווי הדמיון שבין עבודת הפישוט הקולי לבין התרגום הסימולטני הבין-לשוני שגם הוא התבצע במקביל באותו אירוע: בשני התחומים יש להאזין לטקסט מושמע, לפענח ולנתח אותו, ולבסוף – להפיק גרסה אחרת שלו בדיבור, כל זאת בקצב מהיר שאותו מכתוב הדובר ותוך כדי האזנה וזכירה של המשך המסר המושמע. מיומנויות אלו, אשר נידונות בפירוט בספרות העוסקת בתרגום סימולטני הן חלק בלתי נפרד מהכשרתה המקצועית של המתורגמנית הסימולטנית ולרוב קשה מאוד לבצען ללא הכשרה מתאימה. דמיון זה הוביל בסופו של דבר לשילובן של שלוש מתורגמניות מקצועיות החברות בישראל – ארגון מתורגמני הוועידות בישראל⁷ בצוות המפשטות בכנסים ובאירועים שהוזכרו לעיל. בשנת 2020 יזם המכון הישראלי להנגשה קוגניטיבית הכשרה בפישוט קולי לכ-12 מתורגמניות ומתורגמנים, רובם חברי ישראל. ההכשרה נקטעה עקב מגפת הקורונה, אולם שתיים מהמשתתפות, ובהן המחברת, הצטרפו לצוות שביצע את הפישוט הקולי של החדשות בתקופה זו.

2.3.2. פישוט קולי סימולטני של מהדורת החדשות המרכזית בתקופת הקורונה

בפישוט הקולי הסימולטני של מהדורת החדשות המרכזית ששודרה בתאגיד השידור "כאן11" בחודשים מרץ-אפריל 2020 השתתפו חמש מפשטות: ארבע מתורגמניות (שלוש מהן חברות AHC והמחברת, שהיא מתורגמנית סימולטנית מנוסה אולם אינה חברת AHC) וכן מומחית להנגשה קוגניטיבית בעלת ניסיון רב בפישוט קולי אך ללא ניסיון פורמלי במתורגמנות. המפשטות עבדו מאולפני "כאן11" בזוגות והתחלפו ביניהן כל 15-20 דקות כמקובל בתרגום סימולטני. המפשטות ניהלו יחד מילון משותף למונחים אקטואליים בפישוט וקיבלו ליווי מקצועי מטעם המכון הישראלי להנגשה קוגניטיבית לאורך כל תקופת העבודה.

במהלך עבודת הפישוט הסימולטני במהדורת החדשות התקיימו שני תסריטים שונים במקצת לביצוע פישוט סימולטני: הראשון הוא פישוט ללא ידיעה או הכנה מוקדמת של הנושאים המדוברים (כותרות היום, כתבות פרופיל, ראיונות, נאומים רשמיים); השני הוא פישוט עם ידיעה מוקדמת במידה מסוימת של הנושא ומבנה השידור, המאפשרת הכנה חלקית מראש (עדכוני קורונה, תחזית מזג האוויר, אייטמים שכבר שודרו במהדורת חדשות מוקדמת).

⁷ ארגון ישראלי הוא השלוחה הישראלית של ארגון איי"ק (AHC) – הארגון הבין-לאומי למתורגמני ועידות, שלו תנאי קבלה מחמירים ביותר. חברות בארגון מותנית בחתימה על הקוד האתי והמקצועי של הארגון.

3. השערות המחקר

1. קיימים הבדלים בין דרישות הפישוט הקולי הסימולטני לדרישות התרגום הסימולטני, בעיקר מבחינת התוצר הנדרש.
2. בשל הבדלים אלה, מתורגמניות סימולטניות מנוסות צפויות להיתקל בקשיים מסוימים בבואן לבצע פישוט קולי סימולטני, עקב התנגשויות של ציפיות ודרישות בין הסטנדרט שהפנימו כבר כמתורגמניות לזה הנדרש מהן כמפשטות.

4. מתודולוגיה

כמחקר איכותני, מטרתו של מחקר זה היא לתאר את התופעה הנחקרת ולהבינה באמצעות מגוון כלים ושיטות (Denzin & Lincoln, 2008/2011). כפי שמוצע אצל פושהאקר (Pöchhacker, 2001) המחקר יעשה שימוש בשיטה של חקר מקרה, ויכלול ניתוח מסמכים, ראיונות ותצפית משתתפת. מטרתו של הניתוח הנוכחי היא לבחון האם קיימת התנגשות בין הציפיות והדרישות של הפישוט לבין הסטנדרטים מתחום המתורגמנות. ובמקרה שהיא אכן קיימת, האם התנגשות זו מקשה על מתורגמניות סימולטניות בבואן לבצע פישוט קולי סימולטני, באיזה אופן ובאיזו מידה.

ראשית ינותחו הסטנדרטים המקובלים בתחום הפישוט הקולי ובתחום התרגום הסימולטני במטרה לעמוד על נקודות הדמיון והשוני בין שני התחומים. מצד אחד ינתח המחקר את הנחיות המכון הישראלי להנגשה קוגניטיבית שהוצגו לעיל – שהן הסטנדרטים המוגדרים היחידים כרגע בתחום. מצד אחר, ייבחנו הסטנדרטים המקצועיים המקובלים על העוסקים בתרגום הסימולטני הבין-לשוני כפי שהם מוצגים במסמך הנחיות למתורגמנים מטעם AIC (1999/2016), הארגון הבין-לאומי למתורגמני ועידות שבו חברות המתורגמניות שהתנסו בפישוט.

שנית, יתבצעו ראיונות חצי-מובנים עם ארבע המתורגמניות אשר התנסו בביצוע פישוט קולי במסגרת המכון הישראלי להנגשה קוגניטיבית. שלוש שעבדו בתרגום משדרי הקורונה ואחת שהתנסתה במשדרי הבחירות והאירוויזיון. ראיונות אלו מוסיפים השקפות או נקודות מבט של העוסקות בתחום הנבדלות מאלו של החוקרת (Farr, 1982) כפי שמצוטט אצל באואר וגאסקל (עורכים), (2011). הריאיון החצי-מובנה מבוסס על שאלות מנוסחות-מראש, אולם יכול להשתנות ולגעת בנושאים אחרים, בהתאם לאינטראקציה המתפתחת בין המראיינת למראיינת (באואר וגאסקל (עורכים), (2011). השאלות, שיהיו מבוססות על המסקנות שעלו מניתוח המסמכים שקבעו את הסטנדרט המקצועי, ועל הכרה של השדה מתוך התצפית המשתתפת שבצעה המחברת ושיחות מקדימות שקיימו המתורגמניות, ובהן המחברת, עם צוות המכון להנגשה קוגניטיבית בעקבות עבודתן, ייגעו בזיהוי קריטריוני האיכות החשובים בעיני המתורגמניות בתרגום סימולטני ובפישוט, במיומנויות המקצועיות שלהן כמתורגמניות שהן עשו בהן שימוש בביצוע הפישוט ובאופן שבו חוו את עבודת הפישוט בשטחם. הריאיון יתבצע באמצעות תוכנת ה-ZOOM, יוקלט ויתומלל בידי המחברת. הראיונות יציעו זווית נוספת להבנת הממצאים בנוגע לקווי הדמיון והשוני בין עבודת התרגום הסימולטני לעבודת הפישוט וכן יספקו תובנות לגבי הקשיים הסובייקטיביים שבהן נתקלות מתורגמניות סימולטניות בבואן לבצע פישוט לשוני.

לבסוף, יוצגו מסקנותיה האישיות של החוקרת מהתצפיות המשתתפות שביצעה במהלך עבודתה בפישוט משדרי החדשות בתקופת הקורונה ומפגישות הסיכום של המתורגמניות-המפשטות עם צוות המכון להנגשה קוגניטיבית, לאחר תקופת העבודה.

4.1. מגבלות המחקר

משום ראשוניותו של התחום, אוכלוסיית המחקר מצומצמת מאוד וכוללת ארבע מתורגמניות סימולטניות מתוך החמש שהתנסו בפישוט עד כה. החמישית היא המחברת. התבססות על אוכלוסיית מחקר קטנה עלולה להקשות על הסקת מסקנות כלליות. כדי להתגבר על מגבלה זו, המחקר משלב שני מקורות מידע - ניתוח תיאורטי של הסטנדרטים ומציאת קווי הדמיון והשוני ביניהם, לצד הראיונות שנועדו להוסיף נקודת מבט נוספת של העוסקות בתחום ולהציג את חוויותיהן הסובייקטיביות.

למחברת ההצעה מעורבות רבה במחקר: המחברת התנסתה בעצמה בפישוט קולי של משדרי החדשות בתקופת הקורונה. כמו כן, יש למחברת היכרות אישית עם כל המתורגמניות האחרות שירואיינו במסגרת המחקר. שני רובדי המעורבות עלולים לגרום להטיה בניתוח הנתונים ופרשנותם. כדי להתגבר על מגבלה זו, לא יכללו במחקר דוגמאות מעבודת הפישוט של המחברת עצמה ויעשה שימוש בטריאנגולציה ברמת תיאוריה, נתונים ושיטות (Denzin, 1978). עם זאת, למעורבותה של המחברת יש גם יתרונות בדמות ניסיונה הרב בתרגום סימולטני והיכרותה עם הנורמות המקצועיות המקובלות בו. מערכת היחסים האישית עם המרואיינות יכולה להיחשב גם כיתרון, שיעורר כנות ודרגה גבוהה של חשיפה בראיונות. במידת הצורך תישקל העברתם של תמלילי הראיונות לחוקר שלישי, כדי להגביר את אמינות הראיונות ולתגבר את עמדותיה של החוקרת באמצעות טריאנגולציה של חוקרים.

5. תוצאות מקדימות

במסגרת מחקר מקדים, בוצעה תצפית המשתתפת על פי השיטה הנהוגה בעיקר בתחום האנתרופולוגיה והסוציולוגיה (שקדי, 2003) ובמהלכה השתתפה החוקרת בהדרכה מטעם המכון הישראלי להנגשה קוגניטיבית בפברואר 2020 בנושא פישוט קולי סימולטני למתורגמנים סימולטניים, צפתה בביצוע פישוט בחלק משידורי מהדורת החדשות בתקופת הקורונה, התנסתה בעצמה בפישוט סימולטני בחלק משידורים אלו ולאחר מכן השתתפה גם בפגישות סיכום והסקת מסקנות של המתורגמניות-המפשות עם צוות המכון להנגשה קוגניטיבית במאי של אותה שנה. מהתצפית עולה כי המתורגמניות חוו את עבודת הפישוט הקולי כמאתגרת. השפה הפשוטה נתפסה עבורן כשפה זרה שצריך ללמוד. הצורך להשמיט פרטים רבים בפישוט, למשל מספרים ושמות, בניגוד לדרישת התרגום הסימולטני להעביר את התוכן במלואו, עורר אצל חלק מהמתורגמניות התנגדות ותסכול. כמו כן, חוסר ההיכרות של המתורגמניות עם קהל היעד, כלומר עם אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית, הקשה עליהן להעריך את מידת ההבנה הפוטנציאלית של הקהל, וכפועל יוצא את מידת הפישוט הנדרש. התוצאות המקדימות תומכות בהשערת המחקר, שלפיה מתורגמניות סימולטניות מנוסות צפויות להיתקל בקשיים מסוימים בבואן לבצע פישוט קולי סימולטני, עקב התנגשויות של ציפיות ודרישות בין שני התחומים ומחזקות את הצורך במחקר מעמיק יותר בנושא זה.

6. תרומתו של המחקר

בספרות של חקר התרגום לא נבחנו, למיטב הידיעה, מקרים של תרגום תוך-לשוני לצורך פישוט טקסטים עבור אנשים עם מוגבלויות קוגניטיביות ואחרות. בנוסף, לא נבחנו למיטב הידיעה מקרים של תרגום תוך-לשוני באופנות קוליות. המחקר יתחם לראשונה פישוט קולי סימולטני כסוג

של תרגום תוך-לשוני באמצעות שיטות מחקר שונות, ויאפשר הבנה עמוקה יותר של תחום הפישוט הלשוני.

מעשית, יוכל המחקר בעתיד לסייע בפיתוח תוכנית הכשרה בפישוט קולי סימולטני המיועדת לבעלות רקע קודם בתרגום סימולטני, כדי להקל עליהן במעבר מתחום עיסוק אחד למשנהו, לאפשר הרחבה של שירותי הפישוט הקולי הסימולטני ובסופו של דבר להנגיש מידע רב יותר לאנשים עם מוגבלויות קוגניטיביות.

7. ביבליוגרפיה

- באואר, מ"ו וגאסקל, ג' (עורכים). (2011). *מחקר איכותני: שיטות לניתוח טקסט, תמונה וצליל* (א') פרידלנדר, מתרגמת). האוניברסיטה הפתוחה.
- חוק שוויון לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 2), התשס"א-2005, ס"ח 288.
- חוק שוויון לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998.
- נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. (2018). *האמנה בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות*. משרד המשפטים.
- עוזיאל-קרל, ס', טנא רינדה, מ' וילון-חיימוביץ, ש' (2011). *הנגשה לשונית לאנשים עם מוגבלות שכלית: חוברת הנחיות*. האגף לטיפול באדם עם פיגור שכלי, משרד הרווחה והשירותים החברתיים.
- עילם, א' (2011). *דקדוק בסיסי אצל ילדים עם תסמונת ויליאמס וילדים עם תסמונת דאון: מסלולים התפתחותיים* [חיבור לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה]. האוניברסיטה העברית בירושלים.
- שקדי, א' (2003). *מילים המנסות לגעת: מחקר איכותני – תיאוריה ויישום*. הוצאת רמות – אוניברסיטת תל אביב.
- תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013.
- AIIC. (2016). Practical guide for professional conference interpreters (original published 1999).
- Altman, J. (1990). What helps effective communication? Some interpreters' views. *The interpreters' newsletter*, 3, 23-32.
- Askehave, I. & Zethsen, K. K. (2002). Translating for laymen. *Perspectives: Studies in Translatology*, 10(1), 15-29. <https://doi.org/10.1080/0907676X.2002.9961431>
- Assis Rosa, A. (2008). Who is holding the blue pencil? A visit to intralingual translation in the Portuguese Theme Park 'Portugal dos Pequenitos'. In: T. Seruya & M. L. Moniz (Eds.), *Translation and Censorship in Different Times and Landscapes* (pp. 84-102). Cambridge Scholars Publishing.
- Berk Albachten, Ö. (2013). Intralingual translation as 'modernization' of the language: the Turkish case. *Perspectives*, 21(2), 257-271. <https://doi.org/10.1080/0907676X.2012.702395>
- Brems, E. (2018). Separated by the same language: Intralingual translation between Dutch and Dutch. *Perspectives*, 26(4), 509-525. <https://doi.org/10.1080/0907676X.2017.1417455>
- Bros-Brann, E. (1993). Simultaneous interpretation and the media: interpreting live for television. *Translation–The Vital Link, London, Institute of Translation and Interpreting*, 11, 267-271.
- Bühler, H. (1986). Linguistic (semantic) and extra-linguistic (pragmatic) criteria for the evaluation of conference interpretation and interpreters. *Multilingua*, 5(4), 231-235.

- Chiaro, D. & Nocella, G. (2004). Interpreters' perception of linguistic and non-linguistic factors affecting quality: A survey through the World Wide Web. *Meta: journal des traducteurs/Meta: Translators' Journal*, 49(2), 278-293. <https://doi.org/10.7202/009351ar>
- Darwish, A. (2006). Standards of simultaneous interpreting in live satellite broadcasts-Arabic case study. *Translation Watch Quarterly*, 2(2), 55-88.
- Denzin, N. K. (1978). *Sociological Methods: A Source Book*. McGraw-Hill.
- Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (2011). Introduction: The discipline and practice of qualitative research. In N. K., Denzin & Y. S., Lincoln (Eds.), *The Sage handbook of qualitative research* (pp. 1-20). Sage. (Original work published 2008)
- Duflou, V. (2007). Norm research in conference interpreting: How can the study of documentary sources contribute to a better understanding of norms?. In H. Germysmisch-Arbogast & G. Budin (Eds.), *Mutra – Multidimensional translation conference proceedings. LSP Translation scenarios* (pp. 1-11). Marie Curie Euroconferences.
- Gambier, Y., Gile, D. & Taylor, C. (Eds.). (1997). *Conference Interpreting: Current trends in research. Proceedings of the International Conference on Interpreting: What do we know and how?* (Vol. 23). John Benjamins Publishing.
- Garzone, G. E. (2002). Quality and norms in interpretation. *SSLMIT*. University of Bologna.
- Gile, D. (1990). L'évaluation de la qualité de l'interprétation pa les délégués: une étude de cas. *The Interpreters' Newsletter*, 3, 66-71.
- Gile, D. (2009). *Basic concepts and models for interpreter and translator training* (Vol. 8). John Benjamins Publishing.
- Grbić, N. (2008). Constructing interpreting quality. *Interpreting*, 10(2), 232-257. <https://doi.org/10.1075/intp.10.2.04grb>
- Halverson, S. (2000). Prototype effects in the "translation" category. *Benjamins Translation Library*, 39, 3-16.
- Hill-Madsen, A. (2015). Lexical strategies in intralingual translation between registers. *HERMES-Journal of Language and Communication in Business*, (54), 85-105. <https://doi.org/10.7146/hjlc.v27i54.22949>
- Jackobson, R. (2000). On Linguistic Aspects of Translation. (Original work published 1959).
- Kail, R. (2000). Speed of information processing: Developmental change and links to intelligence. *Journal of School Psychology*, 38(1), 51-61. [https://doi.org/10.1016/S0022-4405\(99\)00036-9](https://doi.org/10.1016/S0022-4405(99)00036-9)

- Karas, H. (2016). Intralingual intertemporal translation as a relevant category in translation studies. *Target. International Journal of Translation Studies*, 28(3), 445-467. <https://doi.org/10.1075/target.28.3.05kar>
- Kopczyński, A. (1994). Quality in Conference Interpreting: Some Pragmatic Problems. In M. Snell-Hornby, F. Pöchhacker & K. Kaindl (Eds.) *Translation studies: An interdisciplinary: selected papers from the translation studies congress (189-198)*, John Benjamins.
- Kurz, I. (1993). Conference interpretation: Expectations of different user groups. *The interpreters' newsletter*, 5, 13-21.
- Kurz, I. (2001). Conference interpreting: Quality in the ears of the user. *Meta: journal des traducteurs/Meta: Translators' Journal*, 46(2), 394-409. <https://doi.org/10.7202/003364ar>
- Lederer, M. (1981). *La traduction simultanée: expérience et théorie* (Vol. 3). Lettres modernes.
- Mack, G. (2001). Conference interpreters on the air: live simultaneous interpreting on Italian television. *Benjamins translation library*, 34, 125-132.
- Mazza, C. (2001). Numbers in simultaneous interpretation. *The interpreters' newsletter*, 11, 87-104.
- Mikhailova E. F. & Fomin A. G. (2017). Errors in the synchronous translation process. *Bulletin of Kemerovsk state University*, 1(69), 178-183. <https://doi.org/10.21603/2078-8975-2017-1-178-183>
- Morini, M. (2014). Censorship,(Intralingual) Translation, and Filter: Shakespeare Rewritten for the Restoration Era. In G. Iannaccaro & G. Iamartino (Eds.), *Enforcing and eluding censorship: British and Anglo-Italian perspectives* (pp. 91-104). Cambridge scholars publishing.
- Mossop, B. (2016). 'Intralingual translation': A desirable concept?. *Across Languages and Cultures*, 17(1), 1-24. <https://doi.org/10.1556/084.2016.17.1.1>
- Muñoz-Miquel, A. (2012). From the original article to the summary for patients: Reformulation procedures in intralingual translation. *Linguistica Antverpiensia, New Series–Themes in Translation Studies*, (11).
- Pillière, L. (2010). Conflicting voices: An analysis of intralingual translation from British English to American English. *E-Rea. Revue électronique d'études sur le monde anglophone*, (8.1). <https://doi.org/10.4000/erea.1404>
- Pöchhacker, F. (2001). Quality assessment in conference and community interpreting. *Meta: Journal des traducteurs/Meta: Translators' Journal*, 46(2), 410-425. <https://doi.org/10.7202/003847ar>
- Pochhacker, F. (2004). *Introducing Interpreting Studies*. Routledge, 252.

- Pöchhacker, F. (2011). Researching TV interpreting: selected studies of US presidential material. *EUT Edizioni Università di Trieste*.
- Pöchhacker, F. & Shlesinger, M. (Eds.). (2002). *The interpreting studies reader*. Psychology Press.
- Rosch, E. H. (1973). On the internal structure of perceptual and semantic categories. In *Cognitive development and acquisition of language* (pp. 111-144). Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-505850-6.50010-4>
- Seleskovitch, D. (1975/2002). Language and memory: A study of note-taking in consecutive interpreting (F. Pochhacker & M. Shlesinger, Eds.) *The Interpreting Studies Reader, London and New York: Routledge*, 121-129.
- Seleskovitch, D. (1998). Interpreting for international conferences: : *Problems of language and communication* (3rd ed., S. Dailey & N. McMillan, Trans.). Pen and Booth. (First translated edition published 1978. French original published 1968).
- Shlesinger, M. (1997). Quality in simultaneous interpreting. *Benjamins Translation Library*, 23, 123-132.
- Shlesinger, M. (1998). Corpus-based interpreting studies as an offshoot of corpus-based translation studies. *Meta: journal des traducteurs/Meta: Translators' Journal*, 43(4), 486-493. <https://doi.org/10.7202/004136ar>
- Steiner, B. (1998). Signs from the void: The comprehension and production of sign language on television. *Interpreting*, 3(2), 99-146. <https://doi.org/10.1075/intp.3.2.01ste>
- Toury, G. (1995). *Descriptive translation studies and beyond* (Vol. 4). J. Benjamins. <https://doi.org/10.1075/btl.4>
- Tsuruta, C. (2011). Broadcast interpreters in Japan: bringing news to and from the world. *The interpreters' newsletter*, 16, 157-173.
- Viaggio, S. (2001). Simultaneous interpreting for television and other media: translation doubly constrained. *Benjamins Translation Library*, 34, 23-34.
- Wadensjö, C. (1998). *Interpreting as Interaction*. Longman.
- Wang, B. (2012). A descriptive study of norms in interpreting: Based on the Chinese-English consecutive interpreting corpus of Chinese premier press conferences. *Meta: Journal des traducteurs/Meta: Translators' Journal*, 57(1), 198-212. <https://doi.org/10.7202/1012749ar>
- Weber, W. K. (1984). *Training Translators and Conference Interpreters. Language in Education: Theory and Practice*, No. 58. Harcourt Brace Jovanovich International.

- Whyatt, B., Stachowiak, K. & Kajzer-Wietrzny, M. (2016). Similar and different: Cognitive rhythm and effort in translation and paraphrasing. *Poznan Studies in Contemporary Linguistics*, 52(2), 175-208.
- Wittgenstein, L. (1958). *Philosophical Investigations*. Blackwell. (Original work published 1953).
- Yalon-Chamovitz, S. (2009). Invisible access needs of people with intellectual disabilities: A conceptual model of practice. *Intellectual and Developmental Disability*, 47, 395-400.
- Yalon-Chamovitz, S., Shach, R., Avidan-Ziv, O. & Tenne, M. R. (2015). The call for cognitive ramps. *Work* 53(2), 455-456.
- Zethsen, K. (2009). Intralingual translation: An attempt at description. *Meta: journal des traducteurs/Meta: Translators' Journal*, 54(4), 795-812. <https://doi.org/10.7202/038904ar>
- Zethsen, K. K. (2018). Access is not the same as understanding. Why intralingual translation is crucial in a world of information overload. *Across Languages and Cultures*, 19(1), 79-98. <https://doi.org/10.1556/084.2018.19.1.4>
- Zwischenberger, C. (2010). Quality criteria in simultaneous interpreting: An international vs. a national view. *The interpreters' newsletter*, 15, 127-142.